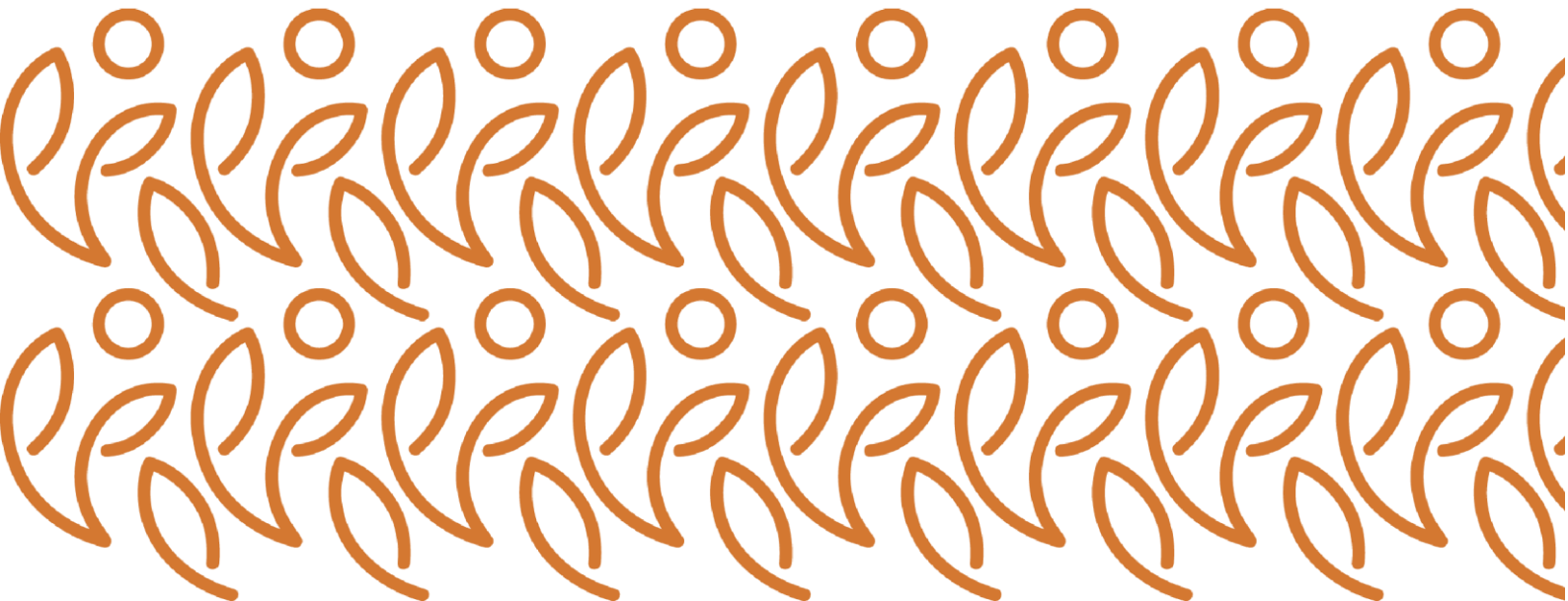

Ikäihmisten toimeksiantosopimussuhteinen perhehoito

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella

Toimintaohje 2025

Hyväksytty 16.12.2024 sosiaalijohtaja §107
[9531-2024-0]

Sisällys

1 Ikäihmisten toimeksiantosopimussuhteinen perhehoito	5
1.1 Toimeksiantosopimussuhteista perhehoitoa ohjaava lainsäädäntö ja muu ohjeistus	5
1.2 Perhehoidon tarkoitus.....	6
1.3 Myöntämisperusteet.....	6
1.4 Perhehoidon toteuttaminen	8
1.4.1 Jatkuva perhehoito.....	8
1.4.2 Lyhytaikainen perhehoito	8
1.4.3 Osavuorokautinen perhehoito	8
1.4.4 Perhehoito asiakkaan kodissa	8
1.5 Omaishoidon ja perhehoidon välinen ero.....	9
1.6 Miten perhehoidon asiakkaaksi	9
2 Perhehoitajan/perhekodin hyväksymisen edellytykset	9
2.1 Perhehoitaja.....	9
2.2 Ikäihmisten perhehoidon ennakkovalmennus	12
3 Perhekoti.....	13
3.1 Hoidettavien määrä perhehoidossa.....	14
4 Perhehoitoa määrittävät suunnitelmat ja sopimukset	15
4.1 Perhehoidon asiakassuunnitelma	15
4.2 Toimeksiantosopimus	15
4.2.1 Toimeksiantosopimuksen sisältö.....	16
4.2.2 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen	17
5 Perhehoidon palkkiot ja korvaukset.....	17
5.1 Hoitopalkkio ja kulukorvaus	17
5.2 Perhehoidon palkkiot ja kulukorvaukset	19
5.2.1 Jatkuvan perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus	19
5.2.2 Jatkuvan osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus.....	20
5.2.3 Lyhytaikaisen kokovuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus.....	20
5.2.4 Lyhytaikaisen osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus	20
5.2.5 Kiertävän perhehoitajan hoitopalkkio ja kulukorvaus	20

5.3 Käynnistämiskorvaus.....	21
5.4 Oman auton käyttö ja matkakorvaukset	21
6 Perhehoidon keskeytyminen.....	22
6.1 Perhehoitajan oikeus vapaisiin ja korvaukset vapaan ajalta	22
6.1.1 Toimeksiantosopimussuhteinen perhehoidon sijainen perhehoidon vapaissa.....	23
6.1.2 Toimeksiantosopimussuhteinen perhehoidon sijainen perhehoidon	24
poikkeustilanteissa.....	24
6.2 Perhehoitajan sairastuminen ja korvaukset sairausloman ajalta	25
6.2.1 Sairauspäiväraha	26
6.3 Perhehoitajan koulutus, työnohjaus ja vertaistapaamiset	26
6.4 Perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset	27
6.5 Perhehoitajan oikeus omiin henkilökohtaisiin vapaisiin	27
6.6 Perhehoitajan oikeus asiointivapaaseen perhehoidossa	28
6.7 Asiakkaasta aiheutuvat perhehoidon keskeytykset ja perhehoidon päättyminen	28
7 Perhehoidon tuki ja ohjaus	30
8 Perhehoitajan eläketurva ja vakuutukset	30
8.1 Perhehoitajan eläketurva	30
8.2 Perhehoitajan vakuutukset.....	30
9 Yhteistyö	31
10 Salassapito ja vaitiolovelvollisuus.....	31
11 Perhehoidon asiakasmaksut	32
11.1 Jatkuvan perhehoidon asiakasmaksu ja käyttövara.....	32
11.1.1 Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu	32
11.1.2 Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu asiakkaan poissaolon ajalta	33
11.1.3 Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu osakuukauden ajalta	34
11.1.4 Asiakkaan käyttövara jatkuvassa perhehoidossa.....	34
11.2 Lyhytaikaisen perhehoidon asiakasmaksu.....	34
11.3 Osavuorokautisen perhehoidon asiakasmaksu	35
11.4 Asiakkaan kodissa tapahtuvan perhehoidon asiakasmaksu	35
11.5 Sotainvalidit ja sotaveteraanit.....	35
11.6 Muuta asiakasmaksuista	36

12 Perhehoitoasiakkaan kuljetus	36
13 Asiakkaan lääkehoito perhehoidossa	37
14 Hoitotarvikejakelu	38
15 Perhehoidon asiakkaan varat ja omaisuus	38
16 Edunvalvonta	38
17 Valitus- ja vaikutusmahdollisuudet	38
18 Asiakkaan äkillinen kuolema perhehoidossa	39

1 Ikäihmisten toimeksiantosopimussuhteinen perhehoito

Toimintaohje sisältää tietoa siitä, miten hyvinvointialue järjestää, tuottaa ja toteuttaa perhehoitoa ikäihmisille **perhekodissa tai asiakkaan omassa kodissa**. Toimintaohjeessa kuvataan mm. ikäihmisten perhehoidon keskeiset käsitteet, perhehoidon toteutus, perhehoidon asiakasmaksut, perhehoitajien palkkiot ja niihin liittyvät periaatteet, perhehoitajan asema ja tuen muodot sekä niiden toteutus.

Perhehoidon myöntäminen perustuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin. Asiakasohjauksessa otetaan huomioon asiakkaan osallisuus ja valinnanvapaus sekä tuetaan hänen mahdollisuuttaan tehdä tietoon ja kokemukseen perustava valinta.

1.1 Toimeksiantosopimussuhteista perhehoitoa ohjaava lainsäädäntö ja muu ohjeistus

Perhehoitolaki 263/2015

Laki perhehoitolain muuttamisesta 510/2016

Perhehoitolain toimeenpanon tuki. Hyvä perhehoito- työryhmä
(STM 2017:25)

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000

Laki 734/1992 ja asetus 912/1992 sosiaali- ja terveydenhuollon
asiakasmaksuista

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain
muuttamisesta 1201/2020 -

Julkisten alojen eläkelaki (81/2016)

Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)

Sairausvakuutuslaki (1224/2004)

Kotikuntalaki (201/1994)

Hallintolaki 434/2003

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 8808/2019

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden
sosiaali- ja terveystalvuluista 980/2012

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvulaista annetun lain 2 § muuttamisesta 267/2015

Laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta (486/2015)

Työntekijän eläkelaki (395/2006) Kunnallinen

eläkelaki (549/2003)

Terveydenhuoltolaki (1326 /2010)

Pelastuslaki (379/2011)

Tietosuojalaki 1050/2018

Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027

Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen. STM:n julkaisuja 2021:6

Hyvän perhehoitoarjen suositukset ikäihmisten perhehoitoon, Perhehoitoliitto ry (2021)

1.2 Perhehoidon tarkoitus

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona (Perhehoitolaki 263/2015, 2 §). Perhehoidon asiakkaalla on muihin perhekodin jäseniin tasavertainen asema.

1.3 Myöntämisperusteet

Asiakkaalla ei ole subjektiivista oikeutta perhehoitoon. Asiakkaan on mahdollista saada yksilöllisen palveluntarpeen arvioinnin kautta perhehoitoa, kun hänellä ei ole sairaalahoidon, muun vaativan ammatillisen hoidon, kahden henkilön avustamisen tai säännöllisen yöaikaisen avustamisen tarvetta MUTTA:

- hän ei pärjää kotona tai hän kokee turvattomuutta, ahdistuneisuutta, masennusta, yksinäisyyttä kotiin annettavista palveluista huolimatta
TAI

- hän tarvitsee toisen henkilön ohjausta, tukea tai läsnäoloa arjessa selviytymiseen enemmän kuin kotiin annettavilla palveluilla voidaan tai on tarkoituksenmukaista häntä tukea

TAI

- hänen toimintakykyään heikentää esimerkiksi muistiin vaikuttava sairaus tai iän tuoma hauraus TAI
- perhehoito tukee hänen läheistensä jaksamista

Asiakkaan on mahdollista saada **jatkuvaa** perhehoitoa:

- toimintakyky on alentunut, mutta asiakas ei tarvitse ympärivuorokautista valvontaa/ohjausta ja hoitoa

Asiakkaan on mahdollista saada **lyhytaikaista** perhehoitoa:

- tukemaan kotona asumista
- omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien ajaksi
- omaishoitajan/hoitavan omaisen jaksamisen tueksi tai esim. omaishoitajan sairastuessa tai omaishoitosuhteen päättyessä
- kuntouttavana jaksana esim. sairaalahoidon jälkeen

Asiakkaan on mahdollista saada **kiertävää** perhehoitoa

- omaishoitajan/hoitavan omaisen jaksamisen tueksi tai esim. omaishoitajan sairastuessa tukemaan kotona asumista
- kotona asumisen tueksi, sosiaaliset syyt

Kiertävän perhehoitajan asiakkaan edellytetään olevan toimintakyvyltään myös perhehoitokotiin soveltuva. Asiakkaan tulee olla helposti yhden henkilön avustettava. Kiertävän perhehoitajan palvelun myöntäminen perustuu viranhaltijan harkintaan asiakkaan kokonaistilanne ja toimintakyky huomioiden. Kiertävän perhehoitajan palvelu ei korvaa kotihoidon käyntejä.

1.4 Perhehoidon toteuttaminen

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella perhehoitoa toteutetaan toimeksiantosopimussuhteisena perhehoitona perhehoitajan yksityiskodissa tai asiakkaan kotona. Asiakaskohtainen toimeksiantosopimus tehdään yhdessä perhehoitajan kanssa. Perhehoitoa myönnettäessä otetaan huomioon perhekotien ja kiertävän perhehoidon resurssit.

1.4.1 Jatkuva perhehoito

Ympäri vuorokautista, tai hoitoaika vähintään 12 h/vrk, toistaiseksi voimassa olevaa perhehoitoa.

1.4.2 Lyhytaikainen perhehoito

- Käsittää tietyn, ennalta sovitun hoitojakson, jolla on alku- ja loppupäivämäärä.
- Lyhyen perhehoidon jakso voidaan sopia ennakkoon tai se voi perustua asiakkaan äkilliseen tarpeeseen.
- Ympäri vuorokautista perhehoitoa tai hoitoaika vähintään 12 h/vrk
- Jos lyhytaikaisen perhehoidon tarve muuttuu pitkäaikaiseksi, siitä tulee tehdä uusi asiakaspäätös ja uusi asiakaskohtainen toimeksiantosopimus.

1.4.3 Osavuorokautinen perhehoito

Osavuorokautinen perhehoito on tarkoitettu henkilölle, joka tarvitsee perhehoidon palvelua osavuorokautisesti (hoitoaika < 12h, joko päivä- tai yöhoitona). Osavuorokautinen perhehoito voi olla jatkuvaa tai lyhytaikaista.

1.4.4 Perhehoito asiakkaan kodissa

Kiertävä perhehoitaja voi työskennellä perhehoidettavan kotona. Tämä mahdollistaa omaishoitajan vapaan esimerkiksi tilanteissa, joissa ikäihminen ei voi tai halua lähteä pois omasta kodistaan. Tällöin perhehoito on pääsääntöisesti osavuorokautista.

1.5 Omaishoidon ja perhehoidon välinen ero

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa tai kiertävän perhehoitajan turvin. Perhehoidosta ei ole kyse silloin, kun asiakkaan hoitajana toimii oma lapsi, vanhempi, avo- tai aviopuoliso.

1.6 Miten perhehoidon asiakkaaksi

Perhehoidon asiakkaaksi haetaan ottamalla yhteyttä oman alueen asiakasohjausyksikköön. Ennen perhehoidon aloittamista kartoitetaan asiakkaan toimintakyky (mm. RAI), palveluntarve ja soveltuvuus perhehoitoon. Kartoituksessa käytetään apuna erilaisia toimintakykymittareita ja muistitestiä. Kartoituksen tekee asiakasohjausyksikön viranhaltija yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaistensa tai läheistensä kanssa. Palvelun myöntämisestä asiakkaalle tehdään muutoksenhakukelpoinen viranhaltijapäätös.

2 Perhehoitajan/perhekodin hyväksymisen edellytykset

2.1 Perhehoitaja

Toimeksiantosopimussuhteiseksi perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka on koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella sopiva antamaan perhehoitoa. Tarvittaessa arvioinnin tueksi perhehoitajan soveltuvuudesta perhehoitotyöhön voidaan edellyttää sosiaalihuollon tai terveydenhuollon asiantuntijan lausunto. Viranhaltijalla on oikeus pyytää lausunto myös jo perhehoitajana toimivasta henkilöstä. Perhehoitajan soveltuvuuden arviointi on jatkuvaa koko perhehoitajana toimimisen ajan. Ehdottomat esteet kysytään automaattisesti perhekodin hyväksymisvaiheessa. Lausunto pyydetään sosiaalityön vastuuyksikköjohtajalta.

Perhehoito on koko perheen asia ja jo selvittelytyön vaiheissa kartoitetaan kaikkien perheenjäsenten mielipide perhehoitoperheeksi ryhtymisestä. Kaikkien perheenjäsenten on hyväksyttävä kodissa tapahtuva perhehoito. Lisäksi selvitetään muut mahdolliset perhehoidon ehdottomat esteet. Perhehaastattelujen jälkeen perhehoidosta kiinnostuneille/valmennukseen hyväksytyille järjestetään ennakoivalmennus, joka voi olla yksilö- tai ryhmävalmennusta.

Ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava tehtävän edellyttämä ennakoivalmennus (Perhehoitolaki 263/2015, 6 §).

- Perhehoitajalla tulee olla tehtävään edellyttämät valmiudet
- Perhehoitajana voi toimia parisuhteessa elävät, yksinasuvat tai sisarukset
- Perheenjäsenten ihmissuhteet ovat kunnossa ja perheen talous on vakaa
- Perhehoitajan terveydentila on riittävä ja perheessä ei ole erityisen vaativaa hoitoa tarvitsevaa perheenjäsentä

Hyvinvointialueella uutena aloittavan, muualla aiemmin jo toimineen perhehoitajan valmennuksesta sovitaan tapauskohtaisesti ja se toteutetaan perhehoitajan tarpeiden ja perhehoitoa saavan henkilön hoito- ja palvelusuunnitelman perusteella. Mikäli perhehoitaja on käynyt jonkun muun järjestämän valmennuksen, kuin sijoitusta harkitsevan toimijan, perhehoitajan tulee esittää käymänsä valmennuksen loppuarviointi. Lisäksi voidaan pyytää suosittelijatietoa ja haastatella hänet samaan tapaan kuin työnhakija. Perhehoitajan jo suorittamasta perhehoidon ennakoivalmennuksesta saatu todistus ja loppuarvioinnin sisältö tarkastetaan ja käydään läpi perhehoitajan ja perhehoidon vastuutyöntekijän kesken yhdessä keskustellen. Jos perhehoitajaksi ryhtymistä harkitseva on käynyt PRIDE-valmennuksen (lasten ja nuorten perhehoito), mutta haluaakin toimia ikäihmisten perhehoitajana, hänen valmiutensa tulee arvioida esimerkiksi koulutuksen, kokemuksen, perehdytyksen, tehtävien, "harjoittelun" tai haastattelun avulla.

IKÄIHMISTEN PERHEHOITAJILTA EDELLYTETTÄVÄT VALMIUDET

1) PITÄÄ HUOLTA IKÄIHMISEN HYVINVOINNISTA (hoivata)

- Perustaa toimintansa ikäihmisten hyvän hoidon arvoihin ja eettisiin periaatteisiin.
- Tarjoaa ikäihmiselle hoivaa ja huolenpitoa, mikä tukee hänen terveyttään sekä fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.
- Tarjoaa hyvän perushoidon.
- Tietää ikäihmisten yleisimmät sairaudet ja ymmärtää lääkehoidosta huolehtimisen merkityksen.
- Tarjoaa ikäihmiselle turvallisen ja viihtyisän elinympäristön.
- Tekee huomioita ikäihmisen terveydentilasta sekä tunnistaa tilanteita, jotka edellyttävät ammattihenkilön tekemää arviointia tai hoitoa.

2) AUTTAA JA TUKEA IKÄIHMISTÄ HÄNEN OMIEN VOIMAVAROJENSA HYÖDYNTÄMISESSÄ JA TOIMINTAKYVYN YLLÄPITÄMISESSÄ

- Ymmärtää ikäihmisen elämänhistorian tuntemisen merkitys.
- Ymmärtää ja hyväksyy ikääntymisen mukanaan tuomat muutokset.
- Ymmärtää ikäihmisen fyysisten, psyykkisten, sosiaalisten ja henkisten voimavarojen hyödyntämisen merkityksen ja kartoittaa ne yhteistyössä ikäihmisen, läheisten ja muiden tahojen kanssa.
- Osaa huomioida ikäihmisen yksilölliset tarpeet ja toiveet.
- Mahdollistaa ikäihmiselle osallistumisen arjen toimiin ja antaa tukea ja ohjausta tarvittaessa.
- Osaa kuunnella ikäihmistä ja olla vuorovaikutuksessa hänen kanssaan.
- Edistää ikäihmisen itsemääräämisoikeutta turvallisuutta vaarantamatta.

3) MAHDOLLISTAA JA TUKEA IKÄIHMISEN JA HÄNEN LÄHEISTENSÄ YHTEYDENPITOJA

- Taitoa tukea ikäihmisen suhteita ja käytännön yhteydenpitoa hänen läheisiinsä.
- Ymmärtää ikäihmisen perhe- ja ystävyyssuhteiden merkityksen.
- Mahdollistaa läheisten vierailut ja muun yhteydenpidon.

4) TEHDÄ YHTEISTYÖTÄ IKÄIHMISEN ASIOISSA

Tietoa, taitoa ja halua tehdä yhteistyötä muiden ikäihmisen asioita hoitavien tahojen kanssa.

- Tietää ja ymmärtää erilaisten palveluja ja hoitoa koskevien suunnitelmien merkitys.
- Tietää perhehoitajan tehtävät, oikeudet ja vastuut pitkä- ja lyhytkestoisessa perhehoidossa.
- Ymmärtää salassapitovelvollisuuden merkitys ja toimia sen mukaisesti.
- Tunnistaa omat voimavaransa ja on valmis ottamaan vastaan tukea ja ohjausta tarvittaessa.

4) ON VALMIS SITOUTUMAAN PERHEHOITAJAN TEHTÄVÄÄN

- Ymmärtää pysyvyyden ja jatkuvuuden merkityksen ikäihmisen elämässä.
- Ymmärtää, mitä pitkäaikaiseen perhehoitoon sitoutuminen merkitsee.
- Tietoa arvioida perhehoidon jatkumisen tarkoituksenmukaisuus ikäihmisen kannalta.
- Taitoa tukea ikäihmistä perhehoidon päättyessä.
- Ymmärtää ja hyväksyy perhehoidon valvonnan merkityksen.

lähde: Perhehoitoliitto ry

2.2 Ikäihmisten perhehoidon ennakkovalmennus

Ennakkovalmennus toteutetaan Perhehoitoliiton ikäihmisten perhehoidon valmennusohjelmamallin ja koulutusmateriaalien mukaisesti. Lisäksi valmennuksessa voidaan käyttää muuta soveltuvaa materiaalia. Valmennuksia on kahta erilaista. Perusvalmennuksen käynyt voi toimia myös kiertävänä perhehoitajana, mutta kiertävän perhehoidon valmennuksen käynyt ei voi toteuttaa omassa kodissaan annettavaa perhehoitoa.

- perhehoitajan perusvalmennus (jatkuva, lyhytaikainen tai osavuorokautinen perhehoito, jotka toteutuvat perhehoitajan kotona) yht. 21 h sis. seitsemän tapaamista, kolme tuntia kerrallaan paitsi perhekotitutustuminen / paneeli n. 2 h ja viimeinen tapaaminen sisältäen valmennuksen päättämisen n. 4 h
- kiertävän perhehoitajan valmennus (perhehoitajan sijainen / perhehoito asiakkaan omassa kodissa) yht. 15 h sis. viisi tapaamista, kolme tuntia kerrallaan, paitsi neljäs tapaaminen (tutustuminen perhekotiin) n. 2 h ja viimeinen tapaaminen sisältäen valmennuksen päättämisen n. 4 h

Ennakkovalmennuksia järjestetään hyvinvointialueella eri alueiden kysynnän ja tarpeen mukaan. Perhehoidosta kiinnostuneilla on mahdollisuus hakeutua muunkin, kuin lähipalvelualueensa ennakkovalmennukseen. Itse valmennus sekä valmennukseen liittyvä materiaali on osallistujalle maksutonta. Valmennuskansio jää perhehoitajalle valmennuksen jälkeen tietolähteeksi. Jos valmennus kuitenkin päättyy heti alussa (1–2 x jälkeen), kansio tulee palauttaa.

Ennakkovalmennuksessa kouluttajina toimii kaksi henkilöä. He ovat käyneet Perhehoitoliiton kouluttajakoulutuksen. Kouluttajat voivat olla perhehoidon vastuutyöntekijöitä. Toinen kouluttajista voi kuitenkin olla saman kouluttajakoulutuksen käynyt, perhehoitajan tehtävässä pidempään toiminut perhehoitaja, kokemuskouluttaja.

Perhehoidosta vastaavat asiakasohjaajat ja perhehoidon ennakkovalmennuksen toteuttavat viranhaltijat:

- suunnittelevat ja järjestävät perhehoitajien rekrytoinnin

- selvittävät valmennukseen aikovan henkilön/perheen taustatiedot hänen/heidän suostumuksellaan henkilön/perheen asuinkunnan sosiaalityöntekijältä (ehdottomat esteet)
- tekevät arviokäynnit yhdessä ennen valmennusta ja tarvittaessa valmennuksen aikana
- suunnittelevat, järjestävät ja toteuttavat perhehoitajien valmennuksen + loppuarviointikeskustelut (kansiot + muu koulutus materiaali, valmennustila, laitteet/välineet, tarjoilut)
- hyväksyvät valmennukseen osallistuvat henkilöt/perheet
- hyväksyvät valmennuksen hyväksytysti suorittaneet henkilöt/perheet toimimaan perhehoitajina

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen asiakasohjauksen palvelualueen vastuuyksikköjohtajat hyväksyvät perhekodin soveltuvuuden perhehoitoon. Harkitusti perhehoitokoulutus voidaan antaa yksilövalmennuksena. Aktiivisten perhehoitajien rekisteri on Oimassa.

3 Perhekoti

Ammatillisella perhekodilla tarkoitetaan soteri-rekisteriin hakeutunutta ammatillista perhekotia tai perhehoitolain (263/2015, 3 §) mukaisen toimeksiantosopimuksen tehneen perhehoitajan kunnan tai kuntayhtymän ja jatkossa hyvinvointialueen hyväksymää yksityiskotia, jossa annetaan perhehoitoa. Mikäli Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella toteutetaan ammatillista perhehoitoa, siitä tehdään erillinen toimintaohje.

Toimeksiantosopimussuhteisen perhekodin hyväksyy asiakasohjausyksikön vastuuyksikköjohtaja.

Perhekotia koskevat vaatimukset:

- perhekodin tulee olla olosuhteiltaan sopiva, esteetön siellä annettavalle hoidolle
- perhekodin tulee olla rakenteeltaan, tiloiltaan, varustetasoltaan turvallinen ja annettavalle hoidolle sopiva

- perhekoti on tarkoituksenmukainen, kodikas, viihtyisä ja siellä on myönteinen ilmapiiri
- perhekodin sijainti on asiakkaan tarvitsemien palvelujen ja läheisten yhteydenpidon kannalta hyvä
- perhekodissa on turvallista asua
- perhehoitaja vastaa perhekodin turvallisuudesta myös poikkeusolojen aikana ja hän on velvollinen tekemään eri viranomaisten esittämät mahdolliset turvallisuuteen liittyvät korjaustoimenpiteet sovitun ajan puitteissa
- perhekotiin laaditaan turvallisuusselvitys ja pelastussuunnitelma yhteistyössä perheen, ja perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kesken

Perhehoidossa asiakkaalla tulee olla mahdollisuus yksityisyyteen:

- perhekodissa asiakkaalle on lähtökohtaisesti varattu oma huone
- perhehoidon asiakkaalla on mahdollisuus kalustaa ja sisustaa oma huoneensa
- perhehoidon asiakkaalla on käytössä kaikki kodin yhteiset tilat
- perhehoidon asiakkaalla on perhekodissa tasa-arvoinen asema muiden perhekodin jäsenten kanssa

3.1 Hoidettavien määrä perhehoidossa

Perhekodissa saadaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää (4) henkilöä hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset tai muut erityistä huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuna. (Perhehoitolaki 263/2015, 7 §). Mikäli perhekodissa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi ennakkovalmennuksen käynyttä perhekodissa asuvaa henkilöä, joista ainakin toisella on lisäksi tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoito- ja kasvatustehtävistä, saadaan perhekodissa hoitaa samanaikaisesti enintään kuutta (6) henkilöä (Laki perhehoitolain muuttamisesta 7 §). Perhehoitajalla ei kuitenkaan ole oikeutta tiettyyn määrään hoidettavia, vaan hoidettavien määrästä päättää aina perhehoidon sijoituksen tekevä hyvinvointialue.

Jos kyse on hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille, voi perhekodissa olla samanaikaisesti hoidettavana useampi henkilö kuin 7 §:ssä säädetään. Erityisistä syistä voidaan 7 §:ssä säädetystä samanaikaisesti hoidettavien henkilöiden enimmäismäärästä poiketa. Erityisenä tilanteena pidetään lähinnä tilannetta, jossa perhehoidossa samanaikaisesti hoidetaan vain täysi ikäisiä henkilöitä ja heidän toimintakykynsä ja keskinäinen kanssakäyminen ja perhehoitosijoituksen laatu yhdessä toimintakyvyn ja hoidon tarpeen kanssa tekevät mahdolliseksi poikkeamisen enimmäismäärästä (Perhehoitolaki 263/2015, 9 §).

4 Perhehoitoa määrittävät suunnitelmat ja sopimukset

4.1 Perhehoidon asiakassuunnitelma

Pääsääntöisesti jokaiselle jatkuvan perhehoidon asiakkaalle tehdään perhehoidon asiakassuunnitelma. Asiakassuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään asiakkaan palveluntarpeen muuttuessa oleellisesti.

Suunnitelma tehdään yhteistyössä asiakkaan ja hänen lähiomaistensa, perhehoitajan sekä muiden hoitoon osallistuvien kanssa. Kiertävän perhehoitajan ja lyhytaikaisen perhehoidon osuus huomioidaan asiakkaan asiakassuunnitelman laatimisen yhteydessä esimerkiksi osana omaishoitoa tai kotihoitoa täydentävänä palveluna. Kiertävän perhehoidon ollessa asiakkaan ainut palvelumuoto, tehdään asiakassuunnitelma perhehoitoon.

4.2 Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimus on asiakirja, jossa perhehoitaja ja perhehoidosta vastaava viranhaltija sopivat hoitosuhteeseen liittyvät velvollisuudet ja oikeudet. Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perhehoitoon sijoitetun osalta. Sopimus tarkistetaan tilanteen muuttuessa ja sitä ei voi muuttaa yksipuolisesti. Toimeksiantosopimuksen tehnyt perhehoitaja/perhehoidon sijainen/kiertävä perhehoitaja ei ole työsopimuslaissa tarkoitettussa työsuhteessa.

Jatkuvan perhehoidon toimeksiantosopimus tehdään toistaiseksi voimassa olevana. Lyhytaikaisen ja osavuorokautisen perhehoidon toimeksiantosopimus tehdään aina määräaikaisena.

Toimeksiantosopimukset tehdään Oima palvelussa.

Toimeksiantosopimukset allekirjoitetaan ensisijaisesti sähköisesti.

4.2.1 Toimeksiantosopimuksen sisältö

- sopijaosapuolet
- perhehoidon asiakkaan henkilötiedot (Laki sosiaalihuollon asemasta ja oikeuksista 2000, 17§)
- palkkion saaja
- perhehoitajalle maksettava hoitopalkkio, kulukorvaus sekä hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksaminen vapaan ajalta ja hoidon keskeytyessä
- mahdollinen matkakorvaus (kiertävä perhehoitaja)
- käynnistämiskorvaus sekä mahdollinen takaisinperintä, erilliseen suunnitelmaan kirjataan yksilöidysti tarvittavat hankinnat ja perhekotiin liittyvät korjaukset
- mahdollinen erityisten kustannusten korvaaminen
- perhehoitajan oikeus vapaaseen, vapaapäivien toteuttaminen, hoidettavien sijaishoidon järjestäminen, hoitopalkkion ja kustannusten korvaaminen vapaan ajalta
- perhehoidon muoto, kestoaika ja voimaantulo
- yhteistyö perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa ja perhehoidon tuki; perhehoitajien tapaamiset, täydennyskoulutus, työnohjaus, muu tuki
- toimeksiantosopimuksen irtisanomisen ja purkamisen ehdot
- perhehoitajan velvoitteet, sisältäen salassapitovelvollisuuden
- perhehoidon valmennuksen suorittaminen ja kodin hyväksyminen perhekodiksi
- perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestäminen
- tapaturmavakuutus toimeksiantosopimussuhteiselle perhehoitajalle. Mikäli molemmat avo-/aviopuolisot sitoutuvat vastaamaan yhdessä

perhehoitoon sijoitettujen hyvinvoinnista, ovat molemmat vakuutettuja.

- tarvittavat muut asiat kuten perhehoitoon osallistuvat muut henkilöt, epävirallinen tuki
- allekirjoitukset

4.2.2 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Jos toimeksiantosopimuksessa ei ole toisin sovittu, voidaan sopimus irtisanoa päättymään irtisanomisesta seuraavan kahden kuukauden kuluttua (Perhehoitolaki 263/2015, 12 §). Mikäli perhekoti tai siellä annettava hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, perhehoidosta vastaavan viranhaltijan tulee pyrkiä saamaan siihen korjaus. Jos puutetta ei korjata asetetussa määräajassa tai jos puutetta ei voida korjata ilman kohtuutonta vaivaa tai kohtuullisessa ajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi. Mikäli kiertävä perhehoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, perhehoidosta vastaavan viranhaltijan tulee pyrkiä saamaan siihen korjaus. Jos puutetta ei korjata asetetussa määräajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi. Välittömään toimeksiantosopimuksen purkamiseen voi johtaa esimerkiksi vaitiolovelvollisuuden rikkominen.

Perhehoito voi päättyä perhehoitajan lopettaessa perhehoitajan tehtävässä toimimisen, perhehoidon asukkaan tarpeiden muuttuessa, perhehoidon asukkaan kuollessa tai viranomaisen todetessa perhekodissa annetun hoidon sopimattomaksi/puutteelliseksi. Perhehoito päätetään hallitusti yhteistyössä perhehoidosta vastaava viranhaltijan, perhehoitajan, perhehoidossa olevan asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa.

5 Perhehoidon palkkiot ja korvaukset

5.1 Hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoitajalle maksetaan kutakin perhehoidossa olevaa asiakasta kohden **hoitopalkkio ja kulukorvaus**. Jos avio- tai avopuolisot tai sisarukset

toimivat yhdessä perhehoitajina, perhehoidon palkkioiden ja korvausten jakamisesta sovitaan heidän kesken erikseen. Hoitopalkkio ja kulukorvaus voidaan erityisestä syystä sopia maksettavaksi myös perhehoitolaissa säädettyä vähimmäismäärää pienempänä (Perhehoitolaki 263/2015, 16 §). Hoitopalkkio on veronalaista tuloa ja se kartuttaa eläkettä. Myös kulukorvaus on veronalaista tuloa, mutta perhehoitaja voi esittää sen vähennettäväksi verotuksessa tulonhankkimiskuluna. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan perhehoitajalle kuukausittain jälkikäteen.

Kulukorvaukseen sisältyvät:

- asuminen perhekodissa ja asunnon käytöstä aiheutuvat menot: jätehuolto, sähkö, lämmitys, vesi, kodin kiinteistön korjaus, kodin puhtaanapito ja irtaimiston kuluminen
- päivittäiset ravintomenot sisältäen erikoisruokavaliot
- tavanomaiset yhteiskäytössä olevat ensiaputarvikkeet (laastarit yms.)
- yhteiskäytössä olevat ihon- ja hiustenpesuaineet
- asiakkaan vaatteiden ja liinavaatteiden pyykkihuolto
- perhehoidosta perhehoitajalle aiheutuneet puhelinkulut
- tarvittavat suojarusteet kuten hanskat ja pesuessut
- omalla autolla ajettujen perhehoitoon kuuluvien ajojen matkakuluvähennykset, eli tavanomainen liikkuminen esim. apteekkiasiointi, hoitotarvikkeiden haku, kaupassa käynnit

Hyvinvointialue antaa käyttöön maskeja ja käsidesiä vain silloin, jos niiden käytöstä on kansallinen tai alueellinen suositus.

Kiertävälle perhehoitajalle annetaan tarvittaessa hanskat ja essut.

Perhehoitaja on tarpeesta yhteydessä perhehoidon asiakasohjaajaan tai vastuuhenkilöön ja tarvittavat tarvikkeet haetaan asiakasohjausyksiköstä.

Perhekodissa edellä mainitut tarvikkeet kuuluvat kulukorvaukseen.

Perhehoitajille maksettavien hoitopalkkioiden määrää tarkistetaan vuosittain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella. Kulukorvausta ja käynnistämiskorvausta tarkistetaan vuosittain elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti. Kiertävän perhehoitajan matkakustannuksista koostuva kulukorvaus määräytyy verohallinnon vuosittaisen antaman matkakorvauksen perussumman mukaisesti.

5.2 Perhehoidon palkkiot ja kulukorvaukset

Ajantasaiset palkkiot, kulukorvaukset, vapaakorvaukset ja käynnistämiskorvaukset ovat asiakirjan liitteenä ja liitettä päivitetään vuosittain. Kulukorvaus maksetaan verohallinnon vuotuisen kilometrikorvauksen mukaan.

Tässä luvussa esitellään palkkioiden määräytymisen perusteet.

5.2.1 Jatkuvan perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoito on toistaiseksi voimassa olevaa. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan asiakaskohaisesti tulo-, läsnäolo- ja lähtöpäiviltä.

arviointimenetelmät	RAI Maple 1-5	CPS/ MMSE
taso 1. Säännöllinen hoivan ja huolenpidon tarve	2-3	2-3/18 – 23
taso 2. Lähes jatkuva hoidon ja huolenpidon tarve	3-4	3/16–17
taso 3. Jatkuva hoidon ja huolenpidon tarve	> 4	3-4/≤15

Jatkuva perhehoito on jaettu kolmeen eri tasoon. RAI-arviointi ja MMSE arvot ovat viitteellisiä.

Erytisestä syystä hoitopalkkiota voidaan kokonaisarvion perusteella korottaa seuraavalle tasolle, vaikka toimintakykyindeksien arvot eivät täytyisi.

Mikäli jatkuva perhehoito alkaa tai päättyy (esim. asiakas siirtyy palveluasumisen tai laitoshoidon piiriin, asiakkaan kuolema) kesken kalenterikuukauden, lasketaan hoitopalkkio ja kulukorvaus tältä osakuukaudelta jakamalla hoitopalkkio ja kulukorvaus kyseisen kuukauden kalenteripäivien määrällä ja kertomalla saatu osamäärä toteutuneiden perhehoitopäivien määrällä.

5.2.2 Jatkuvan osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoito osavuorokautista ja toistaiseksi voimassa olevaa, hoito toteutuu päivä- tai yöhoitona. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan toteutuneilta osavuorokautisilta hoitopäiviltä.

Jatkuva perhehoito on jaettu kolmeen eri tasoon. RAI-arviointi ja MMSE arvot ovat viitteellisiä.

Erytisestä syytä hoitopalkkiota voidaan kokonaisarvion perusteella korottaa seuraavalle tasolle, vaikka toimintakykyindeksien arvot eivät täytyisi.

Mikäli osavuorokautinen perhehoito alkaa tai päättyy kesken kalenterikuukauden, lasketaan hoitopalkkio ja kulukorvaus tältä osakuukaudelta jakamalla hoitopalkkio ja kulukorvaus kyseisen kuukauden kalenteripäivien määrällä ja kertomalla saatu osamäärä toteutuneiden perhehoitopäivien määrällä.

arviointimenetelmät	RAI Maple 1-5	CPS/ MMSE
taso 1. Säännöllinen hoivan ja huolenpidon tarve	2-3	2-3/18 – 23
taso 2. Lähes jatkuva hoidon ja huolenpidon tarve	3-4	3/16–17
taso 3. Jatkuva hoidon ja huolenpidon tarve	> 4	3-4/≤15

5.2.3 Lyhytaikaisen kokovuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoito on lyhytaikaista ja kokovuorokautista. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan tulo-, läsnäolo- ja lähtöpäiviltä.

5.2.4 Lyhytaikaisen osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoito on lyhytaikaista ja osavuorokautista, hoito toteutuu päivä- tai yöhoitona. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan toteutuneilta osavuorokautisilta hoitopäiviltä.

5.2.5 Kiertävän perhehoitajan hoitopalkkio ja kulukorvaus

Asiakkaan kotiin tulevalle kiertävälle perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus toteutuneilta hoitopäiviltä. Kulukorvaus

sisältää matkakulut. Kulukorvauksen lähtö- ja paluupiste perhehoitajan oma kotiosoite tai edellisen asiakkaan osoite.

Palkkioluokat ovat alle 3 h/pv, 3-6h/pv, yli 6h/pv.

5.3 Käynnistämiskorvaus

Perhehoitajalle maksetaan korvausta perhehoidon käynnistämisestä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista. Lyhytaikaisessa perhehoidossa käynnistämiskorvaus maksetaan tarpeen mukaan.

Käynnistämiskorvauksella on tarkoitus kattaa sijoitusvaiheessa tai sen aikana hoidon ja perhekodin käynnistämisen tai toiminnan kannalta **välttämättömät hankinnat**. Käynnistämiskorvauksen määrä arvioidaan ennen sijoitusta tai sen aikana. Hankinnat sovitaan toimeksiantosopimuksessa tai myöhemmin perhehoidosta vastaavan viranhaltijan ja perhehoitajan kesken. Käynnistämiskorvausta maksetaan korkeintaan sosiaali- ja terveysministeriön vuosittain vahvistama

Korvattavia kohteita voivat olla mm. asuntoon kohdistuvat välttämättömät pienet korjaus- ja muutostyöt, asiakkaan tarpeisiin liittyvä välttämätön kalustaminen, vuodevaatteet. Hankinnat todennetaan tositteilla tai kuiteilla.

Käynnistämiskorvauksena tehdyt kaluste-, väline- ja muut vastaavat hankinnat ovat järjestäjätahon omaisuutta. Poistoaika on 4 vuotta siten, että kunakin vuonna poistuu neljäsosa (25 %) hankinnan arvosta. Mikäli perhehoito päättyy lyhemmän ajan kuluessa, voidaan sopia jäljellä olevan osan takaisinmaksusta (esim. pyytää perhehoitajalta ostotarjous) tai välineiden luovuttamisesta järjestäjätaholle. Näihin hankintoihin eivät kuulu kulutustavarat, joiden käyttöikä on 1–3 vuotta.

5.4 Oman auton käyttö ja matkakorvaukset

Perhehoitajalle maksetaan oman auton käytöstä matkakorvaus verohallinnon vuosittaisen antaman matkakorvauksen perussumman mukaisesti. Matkakorvausta saa, kun kysymyksessä on perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa **ennalta sovittu matka**. Esimerkiksi perhehoitajan loman tai sairastumisen vuoksi perhehoitoasiakkaan

siirrosta toiseen perhekotiin tai palveluasumiseen aiheutuvat matkat, sekä matkat, jotka aiheutuvat perhehoitajan osallistumisesta heille järjestettyihin tilaisuuksiin, vertaistapaamisiin ja koulutukseen. Perhehoidon ennakkovalmennuksesta matkakorvauksia ei makseta.

6 Perhehoidon keskeytyminen

6.1 Perhehoitajan oikeus vapaisiin ja korvaukset vapaan ajalta

Laki perhehoitolain muuttamisesta (510/2016) edellyttää sitä, että kunnan tai kuntayhtymän tulee järjestää perhehoitajalle mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi vuorokautta kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jonka aikana hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana.

Jatkuvassa perhehoidossa vapaata kertyy **3 vuorokautta** kutakin sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana perhehoitaja on toiminut jatkuvana toimeksiantosopimussuhteisena perhehoitajana vähintään 14 vrk. Vapaat voi pitää, kun lomaoikeus on kertynyt. Vapaita voi myös kerätä ja pitää yhtäjaksoisesti. Pääsääntöisesti vapaat tulee pitää minimissään 3 vrk kerrallaan. Perustellusta syystä perhehoidosta vastaava viranhaltija voi myöntää vapaan pidettäväksi myös 1-2 vrk mittaisena erityiseen harkintaan perustuen. Mikäli perhehoitajalla on useampia jatkuvan perhehoitajan asiakkaita, tulee vapaat pitää yhtä aikaa. Ne on kuitenkin pidettävä viimeistään seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä. Perhehoitajalla on vastuu siitä, että hän käyttää oikeutensa vapaaseen. Perhehoitajan tulee sopia perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa hyvissä ajoin vapaiden käyttämisestä (vähintään 2 kk aikaisemmin).

Vapaapäiviksi luetaan ne kalenteripäivät, jolloin perhehoitaja on täysin vapaa tehtävästään. Asiakkaan siirtyessä vapaan ajaksi muuhun yksikköön, kotiin tai toiseen perhekotiin, ei asiakkaan tulo- tai lähtöpäivää lasketa perhehoitajan vapaapäiväksi, mikäli hän tosiasiallisesti vastaa perhehoidosta ko. päivinä. Mikäli perhehoitajan vapaat toteutetaan perhehoidon sijaisen avulla, ei sijaisen tulo- tai lähtöpäivää pääsääntöisesti lasketa perhehoitajan vapaapäiväksi, mikäli perhehoitaja tosiasiallisesti vastaa perhehoidosta ko. päivinä.

Jos asiakkaiden varahoito järjestetään perhehoitajan vapaan ajalle asumispalveluyksikössä, toisessa perhekodissa tai muualla (esim. omaisten luona), maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkiot täysimääräisenä sekä 50 % kulukorvauksista.

Jos perhehoidon vapaat järjestetään perhehoidon sijaisen avulla perhehoitajan kotiin, maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkio ja kulukorvaus täysimääräisenä.

Jos perhehoitajalla on ainoastaan lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaita, perhehoitajalle kertyy **2 vapaapäivää** niitä toimeksiantosopimuksia kohtaan, joihin perustuen hän on toiminut perhehoitajana 14 vuorokautena kalenterikuukauden aikana. Vaihtoehtoisesti perhehoitajalle, jolla on ainoastaan lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaita, kertyy 2 vapaapäivää kutakin sellaista kuukautta kohti, jonka aikana hän on toiminut perhehoitajana vähintään 14 vuorokautena kalenterikuukauden aikana ne toimeksiantosopimukset yhteen laskien, joista ei yksittäisinä toimeksiantosopimuksina kerry 14 vuorokautta kalenterikuukauden aikana. Lyhytaikaisen perhehoidon vapaat korvataan rahana. Ajantasainen vapaakorvaus liitteenä, liite päivitetään vuosittain.

Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa pyritään sopimaan asiakkaiden hoitajaksot siten, että perhehoitaja voi pitää vapaansa ilman sijaisjärjestelyjä.

Kiertävänä perhehoitajana toimivalle kertyy **2 vapaapäivää** kuukaudessa niitä toimeksiantosopimuksia kohtaan, joihin perustuen hän on toiminut kiertävänä perhehoitajana 14 vuorokautena kalenterikuukauden aikana. Vaihtoehtoisesti kiertävänä perhehoitajana toimivalle kertyy **2 vapaapäivää** kutakin sellaista kuukautta kohti, jonka aikana hän on toiminut vähintään 14 vuorokautena kalenterikuukauden aikana kiertävänä perhehoitajana ne toimeksiantosopimukset yhteen laskien, joista ei yksittäisinä toimeksiantosopimuksina kerry 14 vuorokautta kalenterikuukauden aikana. Kiertävän perhehoitajan vapaa korvataan rahana.

6.1.1 Toimeksiantosopimussuhteinen perhehoidon sijainen perhehoidon vapaissa

Perhehoitajan vapaisiin ja sairauslomiin voidaan tarjota toimeksiantosopimussuhteinen **valmennettu** perhehoidon sijainen, joka toimii perhekodissa sijaisena perhehoitajan vapaan/sairasloman ajan.

Perhehoidon sijaiselle laaditaan asiakaskohtainen toimeksiantosopimus sijaisena toimimisesta.

Mikäli lyhytaikaisesta perhehoidosta on sovittu toimeksiantosopimuksella ja jakso peruuntuu asiakkaasta johtuvasta syystä, toimeksiantosopimus raukeaa ko. asiakkaan kohdalta. Mikäli lyhytaikaisesta perhehoidosta on sovittu toimeksiantosopimuksella ja jakso peruuntuu perhehoitajasta johtuvasta syystä, toimeksiantosopimus raukeaa. Mikäli perhehoidon asiakas siirtyy toisaalle sijaistamisen aikana, perhehoidon toimeksiantosopimus ko. asiakkaan osalta raukeaa. Perhehoidon sijaiselle ei kerry perhehoidon vapaita sijaistamisen ajalta.

Perhehoidon sijaiselle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus. Kulukorvaus sisältää matkakulut. Kulukorvauksen lähtö- ja paluupiste perhehoitajan oma kotiosoite. Kulukorvauksena maksetaan toteutuneet kilometrit verohallinnon vuotuisen korvauksen mukaan.

Vapaan sijaistaminen jaotellaan kolmeen eri luokkaan: alle 8 h/pv, 8-12h/pv ja yli 12h/pvä. Ajantasaiset palkkiot liitteenä, liitettä päivitetään vuosittain.

Mikäli perhekodissa perhehoidon sijaisen vastuulla on ainoastaan yksi asiakas, ja ko. asiakkaan varahoitoa ei ole saatu järjestymään muilla keinoin, maksetaan perhehoidon sijaiselle hoitopalkkiota ylimmän eli yli 12 h/pvä palkkioluokan mukaisesti. Kulukorvauksena maksetaan toteutuneet kilometrit verohallinnon vuotuisen korvauksen mukaan.

6.1.2 Toimeksiantosopimussuhteinen perhehoidon sijainen perhehoidon poikkeustilanteissa

Poikkeustilanteissa perhehoidosta vastaavan viranhaltijan erityisellä harkinnalla voidaan perhekotiin tarjota toimeksiantosopimussuhteinen valmennettu perhehoidon sijainen lisäavuksi perhehoitajalle.

Poikkeustilanne voi syntyä tilanteissa, joissa perhehoitoon joudutaan tilapäisesti sijoittamaan asiakas/asiakkaita ylipaikalle. Poikkeustilanne voi syntyä myös tilanteissa, joissa perhekotiin sijoitetun asiakkaan/asiakkaiden hoidon tarve lisääntyy väliaikaisesti (mm. epidemia).

Perhehoidosta vastaavan viranhaltijan erityisellä harkinnalla perhekodissa voi sijaistaa perhekodin tukiverkoston kuuluva valmennuksen käymätön henkilö.

Perhehoidon sijaiselle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus kuten yllä, (kohta 6.1.1) mukaisesti niistä asiakkaista, jotka ovat perhekodissa tilapäisesti ylipaikalla tai joiden hoidon tarve edellyttää lisääpua. Kulukorvauksena maksetaan toteutuneet kilometrit verohallinnon vuotuisen korvauksen mukaan.

6.2 Perhehoitajan sairastuminen ja korvaukset sairasloman ajalta

Perhehoitajan sairastuessa siten, että työkyvyttömyys kestää enintään 3 kalenteripäivää, riittää perhehoitajan oma ilmoitus sairastumisestaan perhehoidosta vastaavalle viranhaltijalle. Mikäli sairaus jatkuu yli 3 kalenteripäivää, on perhehoitajan toimitettava lääkärin tai terveydenhoitajan/sairaanhoitajan todistus työkyvyttömyydestä.

Perhehoitajan ollessa sairauden vuoksi tilapäisesti kykenemätön hoitamaan perhehoitoon sijoitettua asiakasta ja **sijaishoito järjestetään muualla kuin ko. perhekodissa**, maksetaan perhehoitajalle täysimääräinen hoitopalkkio ja kulukorvaus jatkuvan perhehoidon asiakkaista sairastumispäivältä ja seuraavilta **yhdeksältä arkipäivältä**. Mikäli sairaus jatkuu pidempään, kulukorvausta ja hoitopalkkiota ei makseta. Sairausajan korvausten maksaminen edellyttää vähintään yhden kuukauden mittaisen ajan toimeksiantosopimussuhteisena perhehoitajana toimimisen. Lyhytaikaisen perhehoidon sijaistarpeet erityisen harkinnan mukaan kuten edellä kohdassa 6.3. Kiertävän perhehoidon asiakkaista ei synny oikeutta edellä mainittuihin sairausajan korvauksiin.

Perhehoitajan ollessa sairauden vuoksi tilapäisesti kykenemätön hoitamaan perhehoitoon sijoitettua asiakasta ja hoito järjestetään perhekotiin **perhehoidon sijaisen avulla**, maksetaan perhehoitajalle täysimääräinen hoitopalkkio ja kulukorvaus jatkuvan perhehoidon asiakkaista sairastumispäivältä ja seuraavilta yhdeksältä arkipäivältä. Mikäli sairaus jatkuu pidempään, kulukorvaus maksetaan täysimääräisenä, mutta hoitopalkkiota ei makseta.

Mikäli asiakkaan/asiakkaiden hoito jatkuu **perhekodissa perhehoitajan vastuulla sairasloman ajan**, on perhehoitaja oikeutettu saamaan sairauspäivärahan sekä täysimääräisen hoitopalkkion ja kulukorvauksen hoitamistaan perhehoidon asiakkaista.

6.2.1 Sairauspäiväraha

Perhehoitaja on oikeutettu saamaan sairauspäivärahaa omavastuuajan (sairastumispäivä + 9 arkipäivää) (sairausvakuutuslaki 2004) jälkeen vuositulon perusteella. Vuositulo lasketaan 12 kalenterikuukauden tarkastelujaksolta, joka edeltää työkyvyttömyyden alkamista edeltävää kalenterikuukautta.

Perhehoitaja voi saada yhtä aikaa sekä perhehoidon hoitopalkkiota että sairauspäivärahaa. Perhehoitajan tulee päivärahahakemuksessa osoittaa, kuinka perhehoidossa olevien henkilöiden hoito on järjestetty perhehoitajan sairausloman aikana. Sairauspäivärahaa haettaessa tarvitaan työkyvyttömyydestä lääkärintodistus. Kela arvioi ja päättää kuitenkin sairauspäivärahan maksamisesta.

Päätoimisen perhehoitajan sairauspäivärahan suuruuteen vaikuttaa se, saako hän samanaikaisesti perhehoidon hoitopalkkiota. Jos perhehoidon hoitopalkkion maksaminen jatkuu sairausloman aikana, palkkiota ei huomioida sairauspäivän perusteena olevassa vuositulossa. Tällöin perhehoitajalle voidaan maksaa sairausloman ajalta sairauspäivärahaa Kelan asetusten mukaisesti. Päätoimisen perhehoitajan on kuitenkin mahdollista siirtää hoitopalkkio sairausloman ajaksi perheen toiselle perhehoitajalle, mikäli perheessä on kaksi perhehoitajaa. Tällöin sairauspäiväraha määräytyy vuositulon perusteella.

Sivutoiminen perhehoitaja, mikäli perhehoitajalla on ollut tarkastelujaksolla muuta vuositulossa huomioitavaa tuloa kuin perhehoidon hoitopalkkio, lasketaan sairauspäiväraha ko. tulon perusteella. Koska perhehoidon hoitopalkkion maksaminen jatkuu sairausloman aikana, sitä ei huomioida sairauspäivärahan perusteena olevassa vuositulossa.

6.3 Perhehoitajan koulutus, työnohjaus ja vertaistapaamiset

Perhehoitajan tilapäinen poissaolo tulee aina sopia erikseen perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa. Poissaolo voidaan hyväksyä esimerkiksi koulutuksen, työnohjauksen tai vertaisryhmätapaamisten perusteella. Poissaolo ei vaikuta maksettavan hoitopalkkion ja kulukorvauksen määrään vähentävästi. Poissaoloja em. syistä voidaan hyväksyä korkeintaan 5 pv/kalenterivuosi. Varahoitojärjestelyistä sovitaan erikseen. Perhehoitaja huolehtii mahdollisista sijaiskuluista.

Toimeksiantosopimussuhteisille perhehoitajille, kiertäville perhehoitajille ja perhehoidon sijaisille järjestetään tarvittavaa täydennyskoulutusta ja työnohjausta. Koulutusta suunniteltaessa otetaan huomioon koulutustarpeet hyödyntäen ensisijaisesti jo tarjolla olevaa järjestäjätahon omaa koulutusta. Koulutus on maksutonta. Vertaistapaamisia järjestetään 1-2 x vuodessa. Koulutuksiin ja vertaistapaamisiin osallistumisista maksetaan kilometrikorvaus verohallinnon vuotuisen korvauksen mukaan.

6.4 Perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Hyvinvointialueen on tarvittaessa järjestettävä toimeksiantosopimuksessa sovittavalla tavalla perhehoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan tukevia sosiaali- ja terveystarpeita. Perhehoitajille, kiertäville perhehoitajille ja perhehoidon sijaisille tarjotaan mahdollisuus hyvinvointi- ja terveystarkastukseen vähintään joka toinen vuosi. (Laki perhehoitolain muuttamisesta 510/2016 15 a §). Tarkastukset ovat perhehoitajille vapaaehtoisia.

Perhehoitajien terveystarkastukset toteutetaan aikuisneuvoloissa.

6.5 Perhehoitajan oikeus omiin henkilökohtaisiin vapaisiin

Pääsääntöisesti hyväksytään vain toimeksiantosopimuksen mukaan kertyneet vapaat, sairausloma sekä perhehoitajien koulutuksesta, työnohjauksesta ja vertaistapaamisista aiheutuneet vapaat. Perustellusta syystä voidaan myöntää oikeus muun henkilökohtaisen vapaan pitämiseen korkeintaan 7 pv/kalenterivuosi, mikäli asiakkaiden hoito saadaan järjestymään.

Lupa oman vapaan käyttämiseen ja sijaisjärjestelyihin on aina sovittava perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa hyvissä ajoissa etukäteen, ja sen myöntäminen harkitaan tapauskohtaisesti. Oma vapaa on pyrittävä sijoittamaan jo kertyneen vapaan pitämisen jatkeeksi (asiakasnäkökulma).

Oman vapaan ajalta perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota ja kulukorvausta, mikäli hoidettava on ko. ajan muualle sijoitettuna. Hoitopalkkio ja kulukorvaus tältä kuukaudelta lasketaan jakamalla hoitopalkkio ja kulukorvaus kyseisen kuukauden kalenteripäivien määrällä ja kertomalla saatu osamäärä toteutuneiden perhehoitopäivien määrällä. Vapaan alkamispäivä katsotaan perhehoitopäiväksi, josta maksetaan

hoitopalkkio ja kulukorvaus, vapaan päättymispäivää ei katsota perhehoitopäiväksi ja hoitopalkkiota ja kulukorvausta ei tältä päivältä makseta. Mikäli perhehoidon asiakkaat eivät siirry muualle perhehoitajan oman vapaan ajaksi, edellisestä poiketen kulukorvaus perhehoitajalle maksetaan täysimääräisenä ja sijaiskuluista vastaa perhehoidon järjestäjätaho.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa on oikeus henkilökohtaisiin vapaisiin ainoastaan erityisharkinnalla poikkeustilanteissa.

6.6 Perhehoitajan oikeus asiointivapaaseen perhekodissa

Pääsääntöisesti hyväksytään vain toimeksiantosopimuksen mukaan kertyneet vapaat, sairausloma sekä perhehoitajien koulutuksesta, työnohjauksesta ja vertaistapaamisista aiheutuneet vapaat. Perustellusta syystä voidaan myöntää oikeus asiointivapaan pitämiseen perhekodin asioiden hoitamiseen korkeintaan seitsemänä päivänä kalenterivuoden aikana, mikäli asiakkaiden hoito saadaan järjestymään perhekodissa sijaisjärjestelyin. Tällöin perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus täysimääräisenä ja sijaiskuluista vastaa perhehoidon järjestäjätaho.

Lupa asiointivapaan käyttämiseen ja sijaisjärjestelyihin on aina sovittava perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa hyvissä ajoissa etukäteen, ja sen myöntäminen harkitaan tapauskohtaisesti.

6.7 Asiakkaasta aiheutuvat perhehoidon keskeytykset ja perhehoidon päättyminen

Jos **jatkuvan perhehoidon** asiakkaan hoito **keskeytyy** perhehoitajasta riippumattomasta syystä (hoidettavan sairaalahoito, vierailu omaisten luona), maksetaan perhehoitajalle asiakkaan poissaolojen ajalta hoitopalkkio täysimääräisenä ja 50 % kulukorvauksesta **korkeintaan 30 pv/kalenterivuosi**. Jos jatkuvan perhehoidon keskeytykset ylittävät 30 pv/kalenterivuosi, ei hoitopalkkiota ylimenevältä ajalta makseta. Kulukorvausta maksetaan 50 %, mikäli perhehoitaja pitää asiakkaalle huonetta varattuna ja perhehoito jatkuu keskeytyksen jälkeen. Muussa tapauksessa kulukorvausta ei ylimenevältä ajalta makseta. Asiakkaan tulo- ja lähtöpäivä maksetaan perhehoitajalle toteutuneina perhehoitopäivinä.

Irtisanomisajasta riippumatta **jatkuvan perhehoidon** toimeksiantosopimus **päätyy**, jos perhehoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi. Hoidettavan siirtyessä muihin palveluihin (esim. tehostettuun palveluasumiseen), hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksu päättyy em. tapahtumaa seuraavasta päivästä alkaen. Perhehoidon päättyessä hoidettavan kuolemaan, hoitopalkkio maksetaan 7 päivän ajalta, kulukorvausta ei makseta. Perhehoidon päättyessä perhehoitaja on oikeutettu saamaan kyseisestä toimeksiantosopimuksesta käyttämättä jääneet vapaapäivät rahallisena korvauksena. Käyttämättä jääneiden vapaapäivien ajalta hoitopalkkio korvataan täysimääräisenä, kulukorvauksista korvataan 50 %.

Jos **lyhytaikaisen perhehoidon** asiakkaan hoito **keskeytyy** perhehoitajasta riippumattomasta syystä (esim. asiakas siirtyy sairaalahoitoon tai haluaa keskeyttää perhehoidon jakson), ei hoitopalkkiota ja kulukorvausta keskeytyksen ajalta suoriteta). Asiakkaan tulo- ja lähtöpäivä maksetaan kuitenkin perhehoitajalle toteutuneina perhehoitopäivinä.

Mikäli **lyhytaikaisesta perhehoidosta** on sovittu toimeksiantosopimuksella, ja siinä sovittu jakso **peruuntuu** ikäihmisestä johtuvasta syystä, eikä tilalle pystytä osoittamaan/järjestämään uutta asiakasta, toimitaan seuraavasti:

- jos päätoiminen perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän tai -jakson peruuntumisesta ≥ 3 pv ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta.
- jos päätoiminen perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän tai hoitojakson peruuntumisesta < 3 pv ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus suunniteltujen perhehoitopäivien mukaisesti, kuitenkin enintään 3 hoitopäivältä.

Mikäli kiertävälle perhehoitajalle suunnitellut työtunnit peruuntuvat ikäihmisestä johtuvasta syystä eikä kiertävälle perhehoitajalle pystytä järjestämään peruuntuneen tilalle, toimitaan seuraavasti:

- jos kiertävä perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän peruuntumisesta 3 pv tai ennemmin sovittua hoitopäivää, perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota tai kulukorvausta.

- jos kiertävä perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän peruuntumisesta < 3 pv ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio suunnittelun perhehoitopäivän mukaisesti, kulukorvausta ei makseta.
- jos kiertävän perhehoitajan peruuntuneen asiakkaan tilalle pystytään osoittamaan toinen asiakas, mutta perhehoitaja ei ota asiakasta vastaan, ei peruuntuneesta asiakkaasta makseta hoitopalkkiota tai kulukorvausta.

7 Perhehoidon tuki ja ohjaus

Perhehoitajan oikeuksista ja hänen asemaansa koskevista asioista säädetään Perhehoitolaissa, lähemmin niistä sovitaan toimeksiantosopimuksessa.

Perhehoidosta vastaava viranhaltija tekee perhekotiin säännöllisiä ohjaus-, tuki- ja valvontakäyntejä, muu yhteydenpito tapahtuu puhelimitse tai sähköpostilla. Ohjaus- ja valvontakäynneillä voidaan päivittää tehty toimeksiantosopimus ja perhehoidon asiakassuunnitelma, mikäli asiakkaan hoitoisuus on muuttunut. Ohjauskäynneillä huomioidaan myös perhehoitajan työssä jaksamisen tuki ja täydennyskoulutustarpeet.

8 Perhehoitajan eläketurva ja vakuutukset

8.1 Perhehoitajan eläketurva

Perhehoitajan eläketurva määräytyy aina peruseläketurvan mukaisesti, ja kertyvän eläkkeen suuruus määräytyy hoitopalkkion mukaan. Perhehoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaissa (549/2003). Eläkkeelle siirtymisestä on perhehoitajan tiedotettava hyvissä ajoin viranhaltijalle.

8.2 Perhehoitajan vakuutukset

Perhehoitajat on vakuutettu työssä tapahtuvan tapaturman varalta. (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 24.4.2015/459, Perhehoitolaki 263/2015 20 §). Perhehoitoon sijoitetun asiakkaan aiheuttamiin vahinkoihin ei järjestävällä taholla ole erillistä vakuutusta, mutta tilanne ja olosuhteet huomioiden voidaan osallistua ikäihmisen aiheuttaman

pienehkön vahingon korvaamiseen. Vahingon sattuessa tulee asiasta ilmoittaa välittömästi perhehoidosta vastaavalle viranhaltijalle, jonka harkinnan perusteella korvaus suoritetaan. **On kuitenkin suositeltavaa, että perhehoitaja hankkii itse laajennetun kotivakuutuksen.**

9 Yhteistyö

Perhehoitaja tekee yhteistyötä perhehoidossa olevan asiakkaan, asiakkaan lähiomaisten, perhehoidosta vastaavan viranhaltijan ja muiden ennalta sovittujen yhteistyötahojen kanssa.

Yhteydenpito perhehoidosta vastaavaan viranhaltijaan:

Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan perhekodissa tapahtuneista muutoksista (Perhehoitolaki 263/2015, 21 §).

Perhehoitajan tulee ilmoittaa

1. asiakkaan toimintakyvyssä tapahtuvat muutokset
2. asiakkaan poissaolot perhekodista
3. asiakkaan menehtyminen perhekodissa
4. perhehoitajan sairastumiset tai muut esteet perhehoitajana toimimiseen
5. perhehoitajan vapaat ja vapaiden järjestelyt
6. perhehoitajan aikomus oman auton käyttöön asiakasajossa
7. muutokset perhekodissa ja muut mahdolliset tärkeät perhehoitoon vaikuttavat seikat

10 Salassapito ja vaitiolovelvollisuus

Perhehoitajalla on vaitiolovelvollisuus mikä tarkoittaa sitä, että asiakkuuden perusteella saatuja tietoja ei saa ilmaista sivullisille. Salassa pidettäviä tietoja ei saa käyttää myöskään omaksi tai toisen hyödyksi tai

toisen vahingoksi. Salassa pidettävistä tiedoista voi sivullisille antaa tietoa asiakkaan nimenomaisella suostumuksella tai niin kuin laissa erikseen säädetään. Jos asiakkaalla ei ole edellytyksiä arvioida suostumuksensa merkitystä, tietoja voi antaa hänen laillisen edustajansa suostumuksella. Salassapitovelvollisuus jatkuu perhehoitajana toimimisen päättymisen jälkeenkin.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812 sisältää tarkemmat säädökset salassapidosta ja vaitiolovelvollisuudesta.

11 Perhehoidon asiakasmaksut

Asiakasmaksut määräytyvät hyvinvointialueen asiakasmaksuasiakirjan mukaisesti.

11.1 Jatkuvan perhehoidon asiakasmaksu ja käyttövara

Jatkuvassa perhehoidossa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa pitkäaikaisen **perhehoidon** asiakasmaksutaksaa (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734 ja Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta 1201/2020 § 7c).

11.1.1 Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu

Jatkuvan perhehoidon asiakkaalta perittävä kuukausimaksu määräytyy hänen maksukykyensä mukaan voimassa olevan asiakasmaksulain mukaisesti.

Jatkuvan perhehoidon asiakasmaksun määräytyminen perhehoidon tulo- ja lähtöpäivältä esitetään alla olevassa taulukossa.

Perhehoitoon tulopäivä	Asiakas maksaa tulopäivältä perhehoidon asiakasmaksun
Perhehoidosta lähtöpäivä kotiin tai omaisen luo (perhehoito päättyy)	Asiakas maksaa lähtöpäivältä perhehoidon asiakasmaksun

Perhehoidosta lähtöpäivä laitoshoitoon tai palveluasumiseen	Asiakas ei maksa lähtöpäivältä perhehoidon asiakasmaksua
---	---

Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia.

11.1.2 Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu asiakkaan poissaolon ajalta

Perhehoidon keskeytyessä yhtäjaksoisesti yli viideksi päiväksi, ei kuukausimaksua peritä viisi päivää ylittävältä ajalta (tähän ei lasketa lähtöpäivää). Jos keskeytys kestää yhtäjaksoisesti koko kuukauden (kuukaudenmittaisen ajanjakson = 30 pv) maksua ei peritä lähtöpäivää lukuun ottamatta lainkaan.

Mikäli perhehoito keskeytyy **alla mainituista syistä**, toimitaan seuraavasti:

- perhehoidon keskeytyessä mm. asiakkaan tai perhehoitajan sairastumisen tai perhehoitajan vapaan vuoksi, ja asiakas siirtyy väliaikaisesti laitoshoidon tai palveluasumiseen, ei poissaoloajalta peritä perhehoidon asiakasmaksua (lähtöpäivää ei myöskään laskuteta).
- perhehoidon keskeytyessä perhehoitajan sairastumisen tai perhehoitajan vapaan vuoksi, ja asiakas siirtyy väliaikaisesti kotihoidon palvelujen piiriin, ei poissaoloajalta peritä perhehoidon asiakasmaksua (lähtöpäivä laskutetaan).
- perhehoidon keskeytyessä perhehoitajan sairastumisen tai perhehoitajan vapaan vuoksi, ja asiakas lähtee sen vuoksi kotilomalle, ei poissaoloajalta peritä perhehoidon asiakasmaksua (lähtöpäivä laskutetaan).

Perhehoitoon tulopäivästä peritään aina perhehoidon asiakasmaksu.

perhehoidon kk-maksu x (toteutuneet perhehoidon päivät + kyseiselle kuukaudelle osuvat omavastuupäivät) kk – kalenteripäivät

11.1.3 Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu osakuukauden ajalta

Kun jatkuva perhehoito alkaa tai päättyy kesken kalenterikuukauden, määräytyy maksu tältä osakuukaudelta seuraavasti:

perhehoidon kk-maksu x toteutuneet perhehoidon päivät kk – kalenteripäivät

Perhehoitoon tulopäivä ja perhehoidosta lähtöpäivä katsotaan perhehoitopäiviksi. Poikkeuksena, jos asiakas siirtyy jatkuvasta perhehoidosta suoraan laitoshiitoon, palveluasumiseen tai tehostettuun palveluasumiseen, ei lähtöpäivää lasketa mukaan toteutuneisiin perhehoidon päiviin.

11.1.4 Asiakkaan käyttövara jatkuvassa perhehoidossa

Perhehoitoon sijoitetun käyttövara on tarkoitettu hänen yksityiseen käyttöönsä hänen toiveensa ja mieltymystensä mukaan. Mikäli asiakkaan käytössä olevat varat annetaan perhehoitajan valvontaan, tulee varojen käytöstä ja käyttöä koskevista periaatteista sopia perhehoidosta vastaavan viranhaltijan ja asiakkaan asioiden hoitajana olevan lähiomaisen tai edunvalvojan kanssa.

Asiakkaan käyttövaraksi on jätävä vähintään lakisääteinen käyttövara. Jos lakisääteinen käyttövara jaa alle minimin, asiakkaan kuukausimaksua alennetaan siten, että käyttövara toteutuu. Mikäli asiakasmaksua ei voida enää alentaa (asiakasmaksu on 0 €), asiakas ohjataan ottamaan yhteyttä Kelaan perustoimeentulotuen oikeuden selvittämiseksi.

11.2 Lyhytaikaisen perhehoidon asiakasmaksu

Lyhytaikaisesta perhehoidosta asiakasmaksu peritään toteutuneilta perhehoidon päiviltä. Lyhytaikaisen perhehoidon asiakasmaksu määräytyy hyvinvointialueen vuosittaisen asiakasmaksuasiakirjan mukaisesti.

Mikäli lyhytaikaisen perhehoidon perusteena on omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi järjestettävä palvelu, peritään asiakkaalta Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/ 734 § 6 b määritelty asiakasmaksu.

Lyhytaikaiseen perhehoitoon tulopäivä ja perhehoidosta lähtöpäivä katsotaan perhehoitopäiviksi. Poikkeuksena jos asiakas siirtyy lyhytaikaisesta perhehoidosta suoraan laitoshoidon, palveluasumiseen tai tehostettuun palveluasumiseen, ei lyhytaikaisen perhehoidon asiakasmaksua peritä lähtöpäivältä.

11.3 Osavuorokautisen perhehoidon asiakasmaksu

Jatkuvassa ja lyhytaikaisessa osavuorokautisessa perhehoidossa asiakkaalta peritään maksu hyvinvointialueen asiakasmaksuasiakirjan mukaisesti.

Osavuorokautiseen perhehoitoon tulopäivä ja perhehoidosta lähtöpäivä katsotaan perhehoitopäiviksi. Poikkeuksena jos asiakas siirtyy osavuorokautisesta perhehoidosta suoraan osastohoitoon, palveluasumiseen tai tehostettuun, ei osavuorokautisen perhehoidon asiakasmaksua peritä lähtöpäivältä.

11.4 Asiakkaan kodissa tapahtuvan perhehoidon asiakasmaksu

Asiakasmaksua määriteltäessä otetaan huomioon, että hoito tapahtuu asiakkaan omalla kustannuksella tilojen, aterioiden ja tarvikkeiden osalta, eikä hoito vaadi myöskään kuljetuksen järjestämistä. Asiakkaan kodissa tapahtuvasta lyhytaikaisesta perhehoidosta peritään maksu hyvinvointialueen asiakasmaksuasiakirjan mukaisesti.

Mikäli asiakkaan kodissa tapahtuvan perhehoidon perusteena on omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi järjestettävä palvelu (ympäri vuorokautinen asiakkaan kodissa tapahtuva perhehoito), peritään asiakkaalta Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/ 734 § 6 b määritelty asiakasmaksu. Omaishoitajalle voidaan järjestää osavuorokautista kiertävää perhehoitoa omaishoidon tueksi.

11.5 Sotainvalidit ja sotaveteraanit

Asiakasmaksuissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja valtionkonttorin antamaa ohjetta.

11.6 Muuta asiakasmaksuista

Perhehoidon asiakasmaksuun sisältyvät päivittäinen hoiva ja huolenpito, asuminen perhekodissa, ravintomenot, kodinhoito, pyykkihuolto, liinavaatteet, yhteiskäytössä olevat ihon- ja hiustenpesuaineet. Perhehoidossa asiakas maksaa itse omat terveydenhuollon menonsa, mm. lääkärin vastaanottokäynnit, hammashoidon, sairaalahoidon, yksilöfysioterapian ja reseptilääkkeet sekä Kelan korvaaman sairaanhoitoon tai kuntoutukseen liittyvän matkan omavastuuosuuden sekä muut henkilökohtaiset hankintansa ja menonsa.

Jatkuvan sekä lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaalta, jolloin perhehoito tapahtuu perhehoitokodissa, ei peritä perhehoidon asiakasmaksun lisäksi seuraavia avohuollon asiakasmaksuja: tarvittavat apuvälinearviointikäynnit, päivätoiminta kuljetuksineen sekä asiakkaan asiakassuunnitelman mukaiset kotihoidon käynnit. Perhehoidon asiakkaalla on mahdollisuus saada lääkinnällisenä kuntoutuksena maksutta lainaan apuvälinelainaamosta tarvitsemansa henkilökohtaiset apuvälineet.

Mikäli asiakkaan tulot eivät riitä perhehoidon maksuihin, selvitetään asiakkaan taloudellinen tilanne. Tämä voi johtaa perhehoidon maksun tarkistamiseen.

12 Perhehoitoasiakkaan kuljetus

Perhehoitajalle korvataan matkakustannukset, jotka aiheutuvat perhehoitajan lomasta tai sairastumisesta johtuvasta perhehoitoasiakkaan siirrosta toiseen perhekotiin tai palveluasumiseen. Matkasta on sovittava etukäteen perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa. Muut matkat esim. kotilomat, omaisen luona käynnit, lääkärin vastaanotto- ja poliklinikkakäynti (KELAN korvausmahdollisuus) tulee asiakkaan ensisijaisesti kustantaa itse. Asiakkaan ja perhekodin muista yhteisistä matkoista esim. ostoksille ja virkistystilaisuuksiin sovitaan asiakassuunnitelmassa yhdessä asiakkaan ja hänen omaistensa kanssa. Järjestäjätaho ei vakuuta perhehoidossa olevaa henkilöä matkalla sattuneiden tai muiden tapaturmien varalta.

13 Asiakkaan lääkehoito perhehoidossa

Perhehoidossa noudatetaan Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella voimassa olevan turvallisen lääkehoidon oppaan käytänteitä.

Perhehoidossa tarvittaessa asiakaskohtainen lääkehoito hoidetaan yhteistyössä kotihoidon kanssa. Perhehoitajille tarjotaan lääkehoitoon liittyvää koulutusta tarpeen mukaan. Perhehoitaja perehdytetään hoidettavan asiakaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan ja sen toteuttamiseen.

Lääkehoitoa toteutetaan päivitetyn lääkityslistan ja asiakaskohtaisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

Kiertävän perhehoidon asiakkaan lääkehoito toteutetaan asiakkaan palveluntarpeen mukaisesti esimerkiksi kotihoidon tai asiakkaan omaisen kanssa yhteistyössä.

Asiakaskohtainen lääkelupa kirjataan toimeksiantosopimukselle, jossa on määritelty lääkehoitoon liittyvät vastuut, perhehoitajalta vaadittava lääkehoidon osaaminen sekä sen varmistaminen

Lääkehoitoa toteuttava perhehoitaja suorittaa miniLOP verkkokoulutuksen, joka koostuu teoriakokeesta ja lääkelaskukokeesta, lisäksi vaaditaan PKV- ja KIPU -opintopolkujen hyväksytyt suorittaminen. MiniLOPin suorittaneet perhehoitajat voivat antaa valmiiksi jaetun lääkkeen luonnollista tietä. Perhehoitaja, joka ei ole suorittanut miniLOPia, ei voi toteuttaa lääkehoitoa lainkaan.

Perhehoitajat saavat erillisen koulutuksen ja he antavat erillisen näytön osaamisesta silloin, jos on tarpeen toteuttaa pistohoitoa (ihon alle pistettävät insuliini ja antikoagulantit). Muut tarvittavat pistokset tai vaativa lääkehoito (esimerkiksi PKV-lääkkeet) toteutetaan kotihoidon tai laajemman lääkeluvan (vähintään LOP teoria ja laskut, PKV, GER 1 ja 2, KIPU 1) suorittaneen henkilön toimesta. Tarkennus turvallisen lääkehoidon oppaassa.

Lääkehoitoon koulutetulle perhehoitajalle (mm. lähihoitaja) lääkehoidon luvat myönnetään Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen lupakäytäntöjä noudattaen.

14 Hoitotarvikejakelu

Perhehoidon asiakas on oikeutettu saamaan hoitotarvikejakelun tarvikkeita hoitotarvikejakelu ohjeen mukaan. Mikäli asiakas on uusi asiakas eikä aikaisemmin saanut tarvikkeita, tehdään lähete hoitotarvikejakeluun. Lähetteen teon arvioi sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilainen.

15 Perhehoidon asiakkaan varat ja omaisuus

Perhehoidon asiakkaan varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti hänelle itselleen tai hänen omaiselleen/edunvalvojalleen. Jos asiakkaalla on edunvalvoja, tulee perhehoitajan neuvotella asiakkaan varojen käyttöä koskevista periaatteista edunvalvojan kanssa.

Jatkuvan perhehoidon asiakkaan perhehoitokodissa olevasta kiinteästä omaisuudesta on pidettävä omaisuusluettelo. Omaisuusluettelo laaditaan perhehoidon alkaessa ja perhehoitaja päivittää omaisuusluettelo yhdessä omaisen, edunvalvojan tai perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa.

16 Edunvalvonta

Perhehoidossa olevalle henkilölle nimetään tarvittaessa edunvalvoja, mikäli henkilö ei kykene itse valvomaan etuaan ja huolehtimaan itsestään.

Perhehoitaja ei voi toimia perhehoitoon sijoitetun edunvalvojana tai yksityisvarojen hoitajana.

17 Valitus- ja vaikutusmahdollisuudet

Jos asiakas on tyytymätön saamaansa palveluun tai kohteluun, hän voi ensisijaisesti olla yhteydessä perhehoidosta vastaavaan viranhaltijaan. Tarvittaessa voidaan pyytää sosiaaliasiavastaavaa toimimaan sovittelijana. Sosiaaliasiamies seuraa asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä.

18 Asiakkaan äkillinen kuolema perhehoidossa

Perhehoitaja soittaa aina 112:en ja ilmoittaa asiakkaan kuoleman epäilystä. Poliisityöpari tulee perhekotiin tai ikäihmisen kotiin, toteaa tapahtuneen, ja samalla pois suljetaan mahdollinen rikosepäily. Tämän jälkeen vainaja siirretään terveydenhuollon toimipisteeseen, missä lääkäri arvioi kuolinsyyn ja vahvistaa kuoleman.

Perhehoitajan tulee ilmoittaa asiasta omaisille ja perhehoidosta vastaavalle viranhaltijalle. Tarvittaessa perhehoidosta vastaava viranhaltijan ottaa yhteyttä asiakkaan omaisiin ja keskustelee heidän kanssaan sekä järjestää perhehoitajalle tarvittavan tuen tai on itse perhehoitajan tukena asiakkaan kuoleman vuoksi.